

ICAHD Finlandin puheenvuoro ulkoministeriön Suomen ja Palestiinalaishallinnon kehitysyhteistyötä koskevassa sidosryhmätapaamisessa 10.2.2012

Ensin haluaisimme kiittää ulkoministeriötä tämän tilaisuuden järjestämisestä ja siitä, että se kuulee kansalaisjärjestöjä.

Taustapaperissa on selkeästi esitetty Suomen kehitysyhteistyön tavoite ("*tukea Palestiinalaisalueen institutionaalista kehitystä ja palestiinalaisvaltion syntyä*") sekä ne toimet, joita Suomi tekee. Paperissa on myös tunnistettu suurin ongelma tavoitteen saavuttamiselle, eli "*miehityksen jatkuminen ja erinäisten pääsyrjoitusten ja lupajärjestelmien vaikutukset*". Vesi- ja jätevesisektorin kohdalla tämä mainittu vielä erikseen: "*[e]nsisijaisena haasteena ovat konfliktiolosuhteet ja Israelin miehityspoliittikka*".

Taustapaperissa mainitut toimet eivät kuitenkaan pyri edistämään tämän merkittävimmän ongelman ratkaisemista eivätkä siksi edistä tavoitteen saavuttamista. Lähtökohdaksi on otettu **Salam Fayyadin** hallitusohjelman puitteet, ja esimerkiksi siinä keskeisellä sijalla olevaan Länsirannan korkeaan talouskasvuun viitataan positiivisena seikkana. Tämä on kuitenkin harhaanjohtavaa, vaikka kiinnitettäisiin huomiota vain makroekonomisiin indikaattoreihin eikä tilanteen yksityiskohtiin.

Taustapaperissa mainitaan 7-9%:n talouskasvu Länsirannalla. IMF:n viime vuoden raportin mukaan Gazan talous kasvoi vuonna 2010 15%, ja saarto-olosuhteista huolimatta inflaatiokin oli pienempi: Gazassa 1%, Itä-Jerusalemossa 4%, muualla Länsirannalla 3%. Nämä luvut ovat yksinään kuitenkin harhaanjohtavia, koska kasvu lähtee hyvin alhaisesta perustasosta niin Gazassa kuin Länsirannallakin. IMF:n mukaan talouskasvu Oslon sopimuksen ajasta alkaen, vuosina 1994-2010, on ollut negatiivinen, keskimäärin -0.6% vuodessa. IMF:n raportin viimeaikaisten talouskehitysten listassa on luonnollisesti ensimmäisenä BKT:n kasvu, mutta heti toisessa kohdassa todetaan, että "*To sustain the strong growth performance, it is essential to further ease Gaza's blockade and restrictions in the West Bank.*"

Tämä on eräs esimerkki siitä, miten miehitettyjen palestiinalaisalueiden tilannetta ei voi tarkastella irrallaan miehityksestä ja miehittäjästä. Talousinstituutioiden kehittäminen ei voi johtaa toivottuun lopputulokseen ellei samalla puututa miehittäjän asettamiin rajoituksiin tavaroiden, ihmisten ja pääoman liikkuvuudelle, joka on nykyaikaisen talouden perustana.

Taustapaperin miehitettyjen alueiden "*demokratiahaasteiden*" käsittely on hyvä esimerkki siitä, miten tapahtumat esitetään irrallaan miehityksen viitekehyksestä. Tekstissä todetaan aivan oikein, että Palestiinalaishallinnolla (PA) on legitimeettiongelma ja että vuoden 2006 jälkeen ei ole järjestetty vaaleja. Paperissa ei kuitenkaan sanota, mistä tämä johtuu. Miehittävä taho Israel ja EU -mukaan lukien Suomi- eivät tunnustaneet vaalien tuloksia. PA:n johto eli Suomen yhteistyökumppanit olivat vaalien häviäjiä. Salam Fayyadin puolue sai vain 2% äänistä. Miehittäjä vangitsi voittaneen puolueen kansanedustajia ja hallituksen jäseniä ja esti normaalin poliittisen toiminnan.

Samassa yhteydessä taustapaperissa mainitaan PA:n ihmisoikeusloukkaukset,

kuten poliittisten vastustajien pidättäminen. Asia kuitenkin esitetään hallinnon ongelmana, ja viitataan turvallisuusjoukkojen siviilivalvonnan puutteisiin. Turvallisuussektorin yhteydessä keskitytään turvallisuusjoukkojen ammattimaisuuden lisäämiseen. Kysymys ei kuitenkaan ole siitä, etteivätkö turvallisuusjoukot olisi poliittisten päättäjien kontrollissa, vaan siitä, mitkä ovat poliittisten päättäjien pyrkimykset. Kun Israel vangitsee palestiinalaisia poliitikkoja, kukaan ei väitä, että tämä johtuisi Israelin armeijan epäammattimaisuudesta.

Palestiinalaishallinnon turvallisuusjoukot ovat syylistyneet vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin, kuten kidutukseen. Lisäksi kenraali Daytonin johtama turvallisuusjoukkojen kehittäminen tapahtuu tämän oman kuvauksen mukaan miehittäjän ehdoilla ja tämän etujen mukaisesti. Siviilipoliisia, joka ylläpitää järjestystä ja ratkaisee tavallisia rikoksia, toki tarvitaan kaikkialla, mutta ulkoministeriön pitää varmistaa, että se ei missään tapauksessa tue joukkoja, jotka syylistyvät ihmisoikeusrikkomuksiin, eteenkään poliittisesti motivoituneihin.

Poliisin kohdalla näkyy se ongelma, että Palestiinalaishallinnolla on kahtalainen rooli. Sen tarkoitus on hallinnoida osaa miehityistä alueista Israelin puolesta. Tähän kuuluu kannatettavia siviilitoimia, kuten opetuksen ja vesihuollon järjestäminen. Toisaalta Palestiinalaishallinnon tarkoituksena on estää miehityksen vastustaminen.

Palestiinalaishallinnon tukemisessa on lisäksi se ongelma, että PA vastaa vain osasta palestiinalaisalueita, sillä ei ole valtaa Gazassa eikä alueella C. Tämän takia PA:n kautta toimiminen edistää Gazan ja alueen C syrjäytymistä, vaikka se ei olisi tavoitteena. Onkin hyvä, että taustapaperissa huomioidaan Gazan ja alueen C tilanteen vaikeus.

Esimerkiksi maanhallintasektorilla keskitytään parantamaan maarekisterijärjestelmää alueilla A ja B, vaikka alueesta C vain 30% on palestiinalaisten käytössä ja vain 1% maata, jolle palestiinalaiset saavat rakentaa. Niinpä valtaosa rakentamisesta on miehittäjän mielestä laitonta, ja suuri osa taloista on tuhoamisuhan alla. Taustapaperissa opetussektorin kohdalla ei ole mainittu koulujen tuhoamista tai kulkurajoitteiden aiheuttamia ongelmia päästä kouluihin ja muihin oppilaitoksiin.

Esimerkiksi ICAHDin viime kesänä rakentama talo, samoin kuin ICAHDin rauhantalo miehityksillä alueilla, tuhottiin miehittäjän toimesta kaksi ja puoli viikkoa sitten. Haluaisin tässä yhteydessä mainita ulkoministeriön tuesta kansalaisjärjestöille ja ihmisoikeustoimijoille. Esimerkiksi me ICAHDin edustajat joudumme miehityksille alueilla Israelin kautta matkatessamme valehtelemaan määränpäämme ja tarkoituserämme, ja olen kuullut, että muillakin kansalaisjärjestöillä on sama ongelma. Meidän jäseniämme on karkotettu rajalla, ja heille on annettu kymmenen vuoden maahantulokieltoja. Ulkoministeriön tuki ihmisoikeusaktivisteille on tarpeen.

Hyöty siitä, että rakennetaan instituutioita, joita miehittäjä voi tuhota ilman että asiaan puututaan, on kyseenalainen. Israelin joukot ovat tuhonneet sekä sotilasoperaatioissa että hallinnollisin verukkein EU:n ja YK:n rahoittamaa infrastruktuuria ilman että siitä on ollut Israelille mitään seurauksia: yhteistyö Israelin kanssa jatkuu kuten aina ennenkin. Tämä ei ole kestävää kehityspolitiikkaa.

Miehitettyjen alueiden tilanne on poliittinen ongelma, jota ei voi ratkaista pelkästään

humanitaarisin keinoin. Taustapaperin maininta, että kehitysyhteistyö on osa Suomen ulkopolitiikkaa, pitäisi tuoda periaatteelliselta tasolta operatiivisella tasolle. Me ICAHD Finlandissa keskustelemme mielellämme ulkoministeriön kanssa yksityiskohtaisemmin siitä, miten tämä voidaan käytännössä toteuttaa.

ICAHD Finland kiittää vielä ulkoministeriötä siitä, että se on järjestänyt tällaisen tilaisuuden, jossa on mahdollista keskustella näistä asioista vilpittömästi ja avoimesti.